

CIG-Saúde Laboral

Boletín nº 34

Nº 34 OUTUBRO 2019 CIG - GABINETE TÉCNICO CONFEDERAL DE SAÚDE LABORAL www.cigsaudelaboral.org

SUMARIO

ANÁLISE/OPINIÓN

SINISTRALIDADE LABORAL, UN MONSTRO QUE NON PARA DE MEDRAR: datos, análises e reflexións.
Galiza: chove sobre mollado

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

TERCEIRA MODIFICACIÓN DA UNIÓN EUROPEA DA DIRECTIVA SOBRE CANCERÍXENOS E MUTÁXENOS

OS TRABALLADORES E A PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS: "Revisión da investigación sobre as consecuencias do envellecemento da poboación activa para a seguridade e a saúde no traballo (SST)". OSHA-EU

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

INFORMACIÓN/OPINIÓN

FALSOS AUTÓNOMOS/AS: explotación laboral no marco dunha precariedade extrema

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

INFORMACIÓN/OPINIÓN

PRECARIEDADE LABORAL: a orixe de todos os males

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

EDITA: Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

SINISTRALIDADE LABORAL

UN MONSTRO QUE NON

PARA DE MEDRAR:

datos, análises e reflexións.

Galiza: chove sobre mollado

FINANCIADO POR:

CÓD. ACCIÓN: AT2018-0038

GOBIERNO DE ESPAÑA

MINISTERIO DE TRABAJO, MIGRACIONES Y SEGURIDAD SOCIAL

FUNDACIÓN ESTATAL PARA LA PREVENCIÓN DE RIESGOS LABORALES, F.S.P.

Confederación Intersindical Galega

Terceira modificación da Unión Europea da directiva sobre canceríxenos e mutáxenos

O *Diario Oficial da Unión Europea* vén de publicar o pasado xoves 20 de xuño a *Directiva 2019/983 do Parlamento Europeo e do Consello, que modifica a Directiva 2004/37/CE relativa á protección dos traballadores/as contra os riscos relacionados coa exposición a axentes canceríxenos ou mutáxenos durante o traballo.*

AS DIRECTIVAS EUROPEAS NO MARCO DA SAÚDE E A SEGURIDADE NO TRABALLO

Unha directiva é un acto xurídico previsto no Tratado da Unión Europea. É xuridicamente vinculante na súa totalidade e obriga aos Estados membros a traspoñela ao dereito de cada Estado dentro dun prazo determinado.

En virtude do artigo 153 do Tratado de Funcionamento da Unión Europea a UE está facultada para adoptar directivas en materia de saúde e a seguridade no traballo. A Directiva marco, co seu amplo ámbito de aplicación, e outras directivas que reñen aspectos específicos da saúde e seguridade no traballo, constitúen as normas básicas do Dereito comunitario en materia de saúde e seguridade.

Os Estados membros teñen liberdade para adoptar normas máis estritas para a protección dos traballadores/as no momento de traspoñer as directivas comunitarias ao dereito de cada Estado, polo que os requisitos en materia de saúde e seguridade no traballo poden variar entre Estados membros.

NOVOS VALORES LÍMITE

Os **valores límite de exposición profesional** forman parte das medidas de xestión do risco da Directiva 2004/37/CE. Estes valores límite deben revisarse periodicamente de conformidade co principio de precaución e o principio de protección dos traballadores/as, así como consecuencia dos novos datos científicos e técnicos fiables dispoñibles sobre axentes carcinóxenos e mutáxenos. Así mesmo deben tomarse en consideración: a mellora das técnicas de medición, as medidas de xestión do risco e outros posíbeis factores.

Como xa vén sendo habitual nas modificacións da Directiva de Carcinóxenos e Mutáxenos (CMD),

inclúense novos valores para canceríxenos ou mutáxenos no Anexo III da Directiva. Nesta ocasión, as substancias con novos valores foron o formaldehído, o 4,4'-metileno-bis (2-cloroanilina) e tres familias de substancias, constituídas por: o berilio e os seus compostos inorgánicos, o cadmio e os seus compostos inorgánicos, e o ácido arsénico e os seus sales, así como os compostos inorgánicos de arsénico.

Para estas tres familias, enténdese que están incluídos só os compostos que se achán no ámbito de aplicación da CMD, é dicir, que están clasificadas como **C1A** (carcinóxeno para as persoas en base á existencia de probas en humanos), **C1B** (suponse que é un carcinóxeno para os humanos, en base á existencia de probas en animais), **M1A** (substancias das que se considera que inducen mutacións hereditarias nas células xerminais humanas) ou **M1B** (resultados positivos de ensaios de mutaxenicidade hereditaria en células xerminais de mamífero *in vivo*). A información sobre a clasificación debe ser proporcionada polo proveedor da substancia ou de calquera produto (ou mestura) que a conteña. As substancias que non cumpran a clasificación indicada non están afectadas por este cambio normativo.

No Estado español, moitos destes compostos químicos xa teñen adxudicado un valor límite ambiental, que se recolle no documento “*Límites de Exposición Profesional para Axentes Químicos en España*”; que anualmente edita o Instituto Nacional de Seguridade e Saúde no Traballo.

OBRIGAS DO ESTADO ESPAÑOL

a) Modificación do Real Decreto 665/1997, do 12 de maio, sobre a protección dos traballadores contra os riscos relacionados coa exposición a axentes canceríxenos durante o traballo.

b) Actualización da listaxe de valores límite estatais, mediante a elaboración dunha proposta por parte da *Comisión Nacional de Seguridade e Saúde no Traballo* para que se inclúan estes valores na lista de valores límite estatais, que se actualiza e publica anualmente.

Os valores do anexo III da CMD son vinculantes, é dicir, deben ser aplicados polos Estados membros co mesmo valor numérico (ou inferior) recollido na Directiva. Cada Estado membro está obrigado a adaptar as súas disposicións legislativas antes do 11 de xullo de 2021, para que as provisións da CMD estean en vigor en toda a UE.

Na actualidade o Ministerio de Traballo, Migracións e Seguridade Social aínda está a levar a cabo a trasposición da primeira modificación da CMD ao ordenamento xurídico español.

PRINCIPAIS MODIFICACIÓNS

➤ Estabelecemento dun valor límite biolóxico para o Cadmio

Procédese a engadir o **artigo 18a** á Directiva de Canceríxenos e Mutáxenos (CMD), emprazando o Parlamento e o Consello Europeo á Comisión para que avalíe a opción de modificar novamente a Directiva, de xeito que se estableza unha combinación entre un **límite de exposición ambiental** e un **límite de exposición biolóxico** para o cadmio e os seus compostos inorgánicos no ámbito da CMD. Para iso, a Comisión dispón dun prazo que finaliza o día 11 de xullo de 2022.

A inclusión deste novo requisito débese a que para os compostos de longa permanencia no cor-

po humano, como é o cadmio, o risco ao que está exposto o traballador/a avalíase mellor se teñen en conta por unha banda o **valor de concentración ambiental**, que indica a situación do posto de traballo, e o **valor biolóxico**, que dependendo de se é en sangue ou en ouriños, indica a cantidade de cadmio que entra no corpo da persoa e a cantidade que ten acumulada. A combinación destes parámetros permite aos responsábeis da prevención e aos da vixilancia da saúde, poder valorar o risco dunha forma máis precisa e levar a cabo unha vixilancia da saúde máis eficaz en termos de protección, adaptada a cada traballador/a de xeito individual.

No presente a Directiva de carcinóxenos e mutáxenos non inclúe valores biolóxicos, remitíndose á lexislación e usos dos Estados membros da UE, e achegando recomendacións no Anexo II.

Nalgúns Estados da UE, tal e como acontece no caso de España ou Francia, xa incorporan na súa normativa valores biolóxicos para o Cadmio, polo que os traballadores/as que desenvolven a súa actividade nestes territorios, están máis protexidos pola normativa. Con todo, o que esta Directiva pretende é determinar un marco común que garanta un maior nivel de protección universal para todos os traballadores/as europeos.

➤ Medicamentos perigosos

O artigo 18 engadido á Directiva de Canceríxenos e Mutáxenos (CMD), tamén especifica a necesidade de establecer os mecanismos axeitados de protección para os traballadores/as do ámbito sanitario en relación aos riscos que pode supoñer o manexo de fármacos perigosos como é o caso dos citotóxicos ou citostáticos, fundamentalmente empregados para realizar tratamentos de quimioterapia en doentes con cancro e en animais.

Na actualidade dispónse de listaxes estatais e de guías técnicas para aplicar medidas preventivas nestas situacións, a pesares do cal esta modificación da Directiva inclúe como data límite o 30 de xuño do 2020 (aproximadamente de agora en 9 meses) para que a Comisión avalíe -tendo en conta os últimos avances dos coñecementos científicos e tras celebrar as consultas preceptivas cos

profesionais da saúde e as organizacións sindicais e empresariais-, a posibilidade de incluír ditos medicamentos no seu ámbito de aplicación ou para propoñer outros instrumentos de protección que se consideren máis axeitados.

traballo, a prevención ou redución da exposición dos traballadores/as a axentes carcinóxenos ou mutáxenos e as medidas que deban aplicarse para ese efecto.

Entre elas deben incluírse, na medida en que sexa tecnicamente posible, a

substitución do axente carcinóxeno ou mutáxeno por unha substancia, unha mestura ou un procedemento que non sexa perigoso para a saúde dos traballadores/as ou o sexa en menor grao, a utilización dun sistema pechado e outras medidas destinadas a reducir o nivel de exposición dos traballadores/as.

Actuación recomendada: Criterio STOP.

- ✓ Substituír a substancia perigosa por outra non perigosa ou menos perigosa.
- ✓ Aplicar medidas Técnicas eficaces: sistemas pechados de manipulación, extracción localizada...
- ✓ Aplicar medidas Organizativas: redución do número de traballadores/as expostos, demarcacións e restricións de acceso nos lugares de manipulación de canceríxenos ou tóxicos,...
- ✓ Utilización de Equipos de Protección Individual (EPIs) (luvas, mascarillas, roupa de protección...

COMO DEBEN ACTUAR AS EMPRESAS

Se unha empresa manexa ou utiliza algunha das substancias recollidas na nova modificación da CDM, o que deberá facer é proceder novamente a avaliar o nivel de exposición dos traballadores/as para determinar os riscos, coñecer a súa situación e comezar a deseñar o plan de actuación preventiva máis axeitado para protexer aos traballadores/as en risco de exposición. Debe quedar claro que aínda que unha substancia canceríxena ou mutáxena non se mencione especificamente na Directiva, as obrigacións establecidas nesta son de igual aplicación, debendo por tanto estar igualmente incluída na avaliación de riscos e nos plans de actuación da empresa.

O cumprimento dos valores límite de exposición profesional deben entenderse sen prexuízo doutras obrigas que teñen os empresarios en virtude desta Directiva, en particular a redución do uso de axentes carcinóxenos e mutáxenos no lugar de

Depósito Legal:
C428-2012

Os contidos publicados son responsabilidade exclusiva do Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral da Confederación Intersindical Galega e non reflicten necesariamente a opinión da "Fundación Estatal para la Prevención de Riesgos Laborales F.S.P."

Edita: Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral. www.cigsaudelaboral.org